

Република Србија
Град Лесковац

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОМЛАДИНСКО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

март 2011.

Израду Акционог плана за омладинско предузетништво омогућио је амерички народ преко Агенције Сједињених Америчких Држава за међународни развој (USAID) и Програма за планирање и реаговање у ванредним ситуацијама и јачање економски сигурности. Садржај публикације је искључива одговорност аутора плана, а који не одражава нужно и став USAID или Владе Сједињених Држава.

Садржај:

1. Акциони план за омладинско предузетништво Града Лесковца
2. Зашто Акциони план за омладинско предузетништво?
  - 2.1. Омладинска политика
  - 2.2. Канцеларија за младе
  - 2.3. Потреба за израдом Акционог плана за омладинско предузетништво
3. Методологија израде Акционог плана за омладинско предузетништво
  - 3.1. Циљеви
  - 3.2. Процес
  - 3.3. Термини и скраћенице
4. Преглед стратешког оквира Акционог плана
5. Привредни, демографски и образовни оквир Града Лесковца
  - 5.1. Профил општине
  - 5.2. Демографија и позиција младих
  - 5.3. Образовни ресурси
  - 5.4. Привредне прилике
6. Анализа положаја и могућности младих
  - 6.1. Анализа
  - 6.2. Циљне групе и области активности
7. План активности и пројеката
8. Праћење реализације Акционог плана за омладинско предузетништво

1. Акциони план за омладинско предузетништво Града Лесковца

Акциони план за омладинско предузетништво Лесковца за период од 2011-2013 године представља стратешки документ Града Лесковца којим своју дефинисану политику према младима у области предузетништва младих конкретизује кроз сет активности и пројеката. План је резултат асистираниог рада Канцеларије за младе и консултативног процеса са младима Лесковца и свим заинтересованим локалним субјектима.

Увођењем заједничког планирања на локалном нивоу постиже се боља сарадња и повезаност институција и организација у општини са једне стране, а са друге стране омогућава младима да изразе своје реалне потребе и учествују у креирању предлога за њихово решење.

Главни циљ израде овог документа јесте унапређење система услуга у области предузетништва (запошљавања и samozapoшљавања) за младе у Лесковцу кроз реализацију координисаних, економичних и одрживих пројеката и промовисање активне партиципације младих у процесима одлучивања.

Специфични циљеви су промовисање предузетништва у раду са најмлађом популацијом која је још укључена у формално образовање, кроз интегрисано информисање, те јачање капацитета локалне заједнице за повећано запошљавање и samozapoшљавање младих.

2. Зашто Локални акциони план омладинско предузетништво?

2.1. Омладинска политика

Појмом Омладинска политика обележавамо систем подршке младима који је изграђен у партнерству свих релевантних носилаца аспеката живота младих. Веома је важно имати у виду димензију оснаживања и пуне партиципације младих у овом процесу. Омладинска политика не би требало да буде само средство за решавање проблема већ и важан простор у коме млади могу да делују као активни грађани.

Истовремено, омладинска политика би требало да представља израз надстраначког, друштвеног, стратешког размишљања о потребама и правима младих. Елементи који чине омладинску политику поред Канцеларије за младе су простор за младе, омладинске организације, општинска структура, буџетска линија за младе, институционалне структуре учешћа младих као и Акциони план за младе, те акциони планови са специфичним циљевима као што не и Акциони план за предузетништво младих.

2.2. Канцеларија за младе Града Лесковца

Канцеларија за младе Лесковца, која је и формални носилац пројекта израде Акционог плана за омладинско предузетништво је основана је у јуна 2009. Године, али реално је отпочела са првим активностима у 2010. Она представља организовани и систематизован приступ решавања проблема младих и као таква промовише рад са младима, пружање подршке младима, сарадњу са удружењима

грађана, сарадњу са образовним и културним институцијама и са осталим носиоцима живота младих у општини и развијање омладинске политике на локалу.

Рад Канцеларије је заснован на принципима омладинског рада, а у складу са званичним стратешким документима Националном стратегијом за младе и „Белом књигом“ политике за младе европског парламента. Стратегијом одрживог развоја града Лесковца не препознаје категорију младих као важну циљну групу и тек не незнатно дотиче у циљу 2.4.4.

Канцеларија за младе јесте одрживи сервис, спона између државе, локалне заједнице и младих, која делује као засебно тело у оквиру локалне самоуправе и која се бави искључиво питањима младих. У њен делокруг рада спада дистрибуирање информација које интересују младе, едукација кроз разне програме и тренинге, креирање омладинске политике на локалном нивоу, подстицање омладинског активизма и волонтеризма, проналажење могућности финансирања програма за младе, итд.

Досадашњи рад Канцеларије је био прожет различитим активностима које су реализоване у складу са потребама младих Лесковца самостално и у сарадњи са младима, удружењима грађана и институцијама које се директно или индиректно баве младима.

Као један од елемената омладинске политике, Канцеларија за младе бавила пројектима из области омладинског предузетништва.

2.3. Аргументација потребе

Сва истраживања која су спроведена у ток упроса израде стратешких докумената су показала да позиција младих није на завидном нивоу у свим доменама њиховог живота. Посебно осетљива је тема запошљавања и радног ангажовања младих уопште.

Овакве околности код младих на локалу, те подршком локалне самоуправе у домену бриге о младима, заједно са иницијативом са републичког нивоа формирањем Министарства омладине и спорта су дале основе да покрене овај процес. Сагледане потребе младих у области запошљавања и креиран локална политика за младе дефинисана у Акционом плану за младе основ су израде Акционог плана за омладинско предузетништво. У том смислу Локални акциони план за младе представља изворишни документ из чијег једног од приоритета из проистиче овај акциони план са дефинисаним реалним и релевантним пројектима и активностима у домену омладинског предузетништва.

3. Методологија израде акционог плана за омладинско предузетништво

3.1. Циљеви процеса

Узимајући у обзир природу приоритета и међусекторско пресецање одређених активности и предложених мера процес израде Акционог плана је подразумевао укључивање институција које се на локалу баве директно или индиректно младима. Поред хоризонталне међусекторске сарадње, изузетно је битно учешће општине, уз квалитетно познавање активности републичких институција. Сви приоритети се ослањају на партиципацију младих, односно укључивање младих особа у процесе одлучивања, креирања и саветовања. Овај документ представља платформу и механизам до пуне партиципације младих на свим нивоима.

3.2. Процес израде Акционог плана за предузетништво младих

Процес израде Акционог плана за предузетништво младих је започео у новембру 2010. године договором главних носилаца активности. Следећи корак је подразумевао формирање радне групе и одређивањем приоритета у складу са Националном стратегијом за младе и Локалним Акционим планом за младе који је био у процесу израде. Након тога је одређена методологија и динамика рада. Истраживање, као следећи корак процеса подразумевало је постављање технике истраживања за коју је одабрана Фокус група и чијим су радом одређени и тренутно стање и приоритети и временски оквир израде и имплементације АП за омладинско предузетништво у периоду од 2011. до 2013. године.

3.3. Термини и скраћенице

Млади је термин који је до сада најмање коришћен у различитим стратешким документима. Појам млади Уједињене нације (УН) су дефинисале као сва лица старости од 15. до 24. године. Овај термин је дефинисала Генерална скупштина УН, 1985. године, током међународне године младих.

У Србији – према Националној стратегији за младе, усвојеној 9. маја 2008. године – „млади су особе узраста од петнаест до тридесет година старости. У Републици Србији има око милион и по младих, што у односу на укупан број становништва чини двадесет одсто. Појам млади означава период између детињства и одраслог доба. Младост је посебно животно раздобље у којем се, уз биолошко и психолошко сазревање, одвија и процес укључивања појединца у друштвену заједницу. Током тог раздобља, од младих се очекује да развију вештине и способности да би могли да преузму улоге у свим областима друштвеног деловања. Процес укључивања појединца у друштво по правилу траје док се не постигне примеран степен социјалне аутономије, одговорности и самосталности. Тешко је одредити узрасну границу младости, те се и формална одређења овог животног доба разликују између институција Уједињених нација, Европске уније и националних институција. У свету постоје различите дефиниције узрасних граница и сматра се да ниједан други животно период не провоцира толико дискусија о узрасним границама“

(Национална стратегија за младе, Републике Србије, 2008)

Скраћенице

У току израде и писања документа, коришћене су следеће скраћенице:

ЛАПМ – Локални акциони план за младе

С10/19 - Стратегија одрживог развоја Града Лесковца 2010- 2019

ЛАПЗ - Локални акциони план за запошљавање

ЛС – локална самоуправа

КЗМ – Канцеларија за младе

ЈА – Junior Achivment – Достигнућа младих

БИП – Buisness Inovation programm

МЕЕР – Министарство економије и регионално развоја

МОС – Министарство омладине и спорта

МП – Министарство просвете

НАПЗ – Национални акциони план запошљавања

НВО – Невладина организација

НСМ – Национална стратегија за младе Републике Србије

НСЗ – Национална служба за запошљавање

SWOT - Акроним елемената анализе – у преводу: снаге, слабости, могућности, претње

НФО – неформално образовање

4. Преглед постојећег стратешког оквира

Прегледом неколико стратешких докумената може се видети преклапање одређених мера и циљева који дефинишу политику према младима. У даљем тексту су издвојене мере и циљеви поменути у анализираним документима и поред њих је означен сваки документ који их помиње.

Следећи документи су анализирани:

- Национални Акциони план за запошљавање - НАПЗ
- Национална стратегија за младе - НСМ
- Локални Акциони План за младе Града Лесковца – ЛАП млади
- Стратегија одрживог развоја Града Лесковца – СР 10/19
- Акциони план за запошљавање Лесковца – ЛАПЗ

Као полазни документ узета је Национална стратегија за младе из које су преузети сви циљеви, а потом су из других докумената додате оне мере и циљеви који нису наведени у Националној стратегији или су поменуте на другачији начин

Следећи циљеви и приоритети из наведених стратешких докумената су били извори и смернице у изради Акционог плана за омладинско предузетништво:

1.8. Подстицање запошљавања младих НАПЗ

2.4.4. стимулисање предузетништва и јачање предузетништва у руралним подручјима, активирањем младих и жена ...Стратешка област привреда и економски развој – СР 10/19

Приоритет 8 – Поспешивање свих облика запошљавања и унапређење перспективе за samozapošnjaвање и предузетништво младих - ЛАП млади

Циљ 2. – Подстицање запошљавања младих – ЛАП запошљавања

5. Привредни, демографски и образовни оквир Града

5.1. Профил Лесковца

Јабланички округ се налази у југоисточном делу Србије и простире се на површини од 2 769 км². Административно седиште округа је у Лесковцу. Град Лесковац заузима површину од 1025 км² и једна је од највећих локалних самоуправа на територији Републике Србије. Значајан је транзитни центар који повезује југ Европе (Грчка), преко Београда, северозапад Европе, преко Приштине, и преко Софије и Црног мора, Евроазијски коридор. Лесковац се налази на коридору 10 (аутопут Београд-Скопје). Кроз

Лесковац пролази међународни пружни правац Београд - Атина.

У срцу простране и плодне Лесковачке Лесковац препун најразличитијих географских и туристичких мотива и објеката, који ће привући пажњу и најпробирљивијих посетилаца. Град Лесковац има 144 насељена места од којих су три, Лесковац, Грделица и Вучје, градског типа. Као привредни, друштвени, политички, културно-просветни и административни центар познат је по томе што је град са развијеном текстилном, хемијском, дрвопрерађивачком и прехранбеном индустријом, град роштиља и кулинарских специјалитета.

Само подручје града Лесковца налази се на надморској висини од 210 до 240 метара и смештено је у плодној котлини, оивиченој Бабичком гором (1098м), Селичевицом (903м) и Сувом планином на истоку, Раданом (1409м) и Пасјачом на западу и Кукавицом (1442м) и Чемерником (1638м) на југу. На северу отворена је према Нишкој, а на југу, преко Грделичке клисуре, према Врањско-бујановачкој котлини. Северна географска ширина града је 42°52', а источна географска дужина 21°57'. Смештена је у срцу простране и плодне Лесковачке котлине (дугачке 50, а широке 45 км), највеће морфотектонске потолине у Србији. Захвата део долине Јужне Мораве и делове сливова њених значајних левих притока, Ветернице и Јабланице.

Основну поенту геосаобраћајног положаја Града чини њен положај на иначе композитној моравско-вардарској удолини. Њоме воде кичмене саобраћајнице трансевропског па и међуконтиненталног друмског и железничког саобраћаја. Њено највеће насеље, град Лесковац, формиран је на месту где се стичу или одакле се разилазе природне саобраћајнице на уздужним и попречним правцима који воде долинама река Јужне Мораве, Ветернице, Јабланице и Власине.

5.2. Демографија

У последње четири деценије број становника града Лесковца био је у сталном порасту, да би се тај тренд знатно успорио између последња два пописа. Према последњем попису 2002.године Општина има 162.000 становника (са становништвом у иностранству). У прошлом веку она је била значајно имиграционо подручје за скоро све околне општине тако да се у том периоду доселило становника колико данас има град Лесковац (65.000).

Но, на основу кретања наталитета и морталитета у периоду 1996-2002.године, природни прираштај је почео да губи снагу природног генератора и обнављача становништва, емиграциони потенцијали из непосредне околине су исцрпљени, тако да је он сада неутрални фактор раста.

Старосна структура становништва има одлике старења, што значи дисхармоничне односе међу старосним групама. Она још увек није стабилизована те се очекују њене промене у правцу већег старења са све неповољнијим демографским последицама.

Независно од будућих трендова, природне и миграционе компоненте, досадашње њихово кретање формирало је значајан демографски потенцијал, један од највећих у Републици Србији, који својом бројношћу и оспособљеношћу чини обилан фактор економског развоја Лесковца, па и Републике Србије.

Процењује се да је у овом тренутку на директан или индиректан начин за пољопривреду везано 28.000 становника што чини 17% укупног становништва, односно 39% активног, што се још може сматрати високим учешћем пољопривредног становништва.

Процена је Републичког завода за статистику да у 2010 у Лесковцу живи 28.392 младих.

5.3. Образовни ресурси

У Лесковцу постоји 11 средњих школа – Гимназија, Средња медицинска, Средња економска, Средња пољопривредна, Техничка школа, Трговачка школа, Хемијска школа, Текстилна школа, Средња музичка школа, Средња техничка школа у Вучју и Средња техничка школа у Грделици.

Лесковац није универзитетски центар, и у том смислу гравитира Нишу и Београду, али ипак има неколико виших и високих образовних установа. У Граду постоје Висока пословна школа струковних студија, Висока текстилна школа струковних студија, Технолошки факултет.

Степен образовности становништва, као и структура стручне понуде је неповољнија него у Републици, а далеко заостаје и за потребама развоја Града.

5.4. Привредне прилике

У разматрању привредних прилика основи правац анализе је пружио главни стратешки документ Града – Стратегија одрживог развоја Града Лесковца 2010-2019. У том смислу преносимо анализу привреде и економског развоја, односно сњот анализу у области економије, пољопривреде и туризма.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
1. Предузетници већ потврђени на тржишту	1. Неизграђен однос према предузетницима
2. Стручна радна снага	2. Немогућност финансирања потребних промена
3. Лесковац центар региона	3. Недовољна опремљеност комуналног земљишта за потенцијалне инвеститоре
4. Развијена мрежа институција(Фондови, невладине организације..)	4. Недостатак менаџерских способности
5. Релевантност за државни и национални интерес Србије	5. Лоша приватизација (непостојање планова за решавање проблема)
6. Природни ресурси	6. Утицај политике на привреду
7. Препознатљиви пољопривредни производи	7. Недостатак финансијских средстава за подршку МСП
8. Бренд некадашњег модернизацијског упоришта “Мали Манчестер”	8. Лоше управљање промена
9. Здрава животна средина	9. Непостојање појединачних стратешких планова за МСП
10. Развијен предузетнички дух (Снага људи да прихвате промене)	10. Слаби институционални капацитети
11. Стратешки положај	11. Одсуство сарадње институција
12. Постојећи привредни капацитети као повољан амбијент за домаћа и страна улагања	12. Гломазна администрација
13. Приступ тржишту радне снаге кроз мере запошљавања и samozapošljavanja	13. Недовољно активна радна снага
14. Векији пословни простор у власништву локалне заједнице	14. Лоше управљање људским ресурсима и немотивисаност радника
	15. Непостојање личне одговорности
	16. Неадекватна употреба капитала као основног фактора развоја по приоритетима

	<ul style="list-style-type: none"> 17. Недовољна подршка предузетничким идејама 18. Слабо коришћење ИТ 19. Депопулација села, низак ниво продуктивности, неуједначен квалитет производа, уситњеност поседа, непостојање сталне стручне обуке произвођача 20. Неусклађеност профила занимања са потребама тржишта рада 21. Девастирана област-низак степен развоја 22. Миграција квалификоване радне снаге 23. Недостатак перспективе након завршеног школовања 24. Застарела технологија 25. Лоше последице партијског уплитања у привреду
<p>МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Израда стратегије за развој предузетништва 2. Отварање ЕУ према Србији 3. Реформа домаћег законодавства 4. Коришћење ИПА фондова и донација 5. Успешан завршетак процеса приватизације 6. Стварање кластера 7. Инерактивни однос са друштвеним делатностима 8. Имплентација усвојеног акционог плана 9. Отварање технолошких паркова 10. Територијална реорганизација локалне власти 11. Отварање прерађивачких капацитета 12. Доношење програма за запошљавање 13. Развијање тржишта рада 14. Фискална децентрализација у циљу обезбеђења потребних средстава за развој 15. Развијање свести и стратешки приступ концепту друштвено одговорног пословања 16. Стварање рационалне, ефикасне и модерне локалне самоуправе која представља добар сервис грађана И привреде 17. Подршка развоју пољопривреде кроз обуку пољопривредника, оснивање специјализованих удружења произвођача 18. Дефинисање заштићених подручја за производњу одређене врсте воћа, поврћа и органску производњу 19. Подршка издвајању производа јединствених карактеристика са заштићеним географским пореклом-бренд 20. Перманентно стимулисање наталитета 21. Развијање свести и стратешки приступ концепту друштвено одговорног пословања 22. Суштинска децентрализација система јавне власти 	<p>ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Светска рецесија 2. Политичка нестабилност 3. Скупа и нефункционална држава 4. Превага анти-европског система вредности 5. Зауостављање ширења Европске уније 6. Непостојање свести у друштвено одговорном пословању (загађивање животне средине..) 7. Урушавање тржишта рада 8. Реформа закона 9. Социјални немири 10. Лоша локална економска политика 11. Интензитет конкуренције (немогућност одговора односно реакције на конкуренцију) 12. Лоша државна политика према пољопривреди и туризму (Држава нема јасан однос према пољопривредним и туристичким потенцијалима) 13. Формирање и рад паралелних развојних и јавних институција 14. Недовољно познавање све захтевнијих и изборљивијих иностраних тржишта 15. Изложеност рецесији 16. Нефункционалност постојеће територијалне организације града Лесковца

6. Анализа положаја и могућности младих

6.1. Анализа

У оквиру процеса израде Акционог плана за омладинско предузетништво, реализовано је истраживање кроз фокус групе, у складу са методологијом усвојеном на почетку процеса израде. На основу дискусије вођене, као и на основу закључака састанака радне групе уочени су проблеми у области запошљавања младих који живе на подручју Града Лесковца. Лесковац поседује вишак школованог кадра одређених квалификација без радног искуства, што је резултат слабе привредне активности и мањка радних места. Овај проблем повлачи са собом и свој контра-ефекат и нови проблем, а то је недостатак кадрова нових образовних профила у свим делатностима. Другим речима, не постоји повезаност потреба привреде и понуде образовања, односно системско и стратешко кадровско опредељење носилаца одговорности у социјално-економско-образовном дијалогу.

Економско-финансијска слабост младих особа одражава се и на немогућност самофинансирања додатне едукације (курсеви језика, обука за рад на рачунару...) која би допринела повећању личних капацитета и могућности за запошљавање. Када овај проблем доведемо у везу са чињеницом да су због ниских износа зарада млади особе демотивисане за рад и запошљавање, онда лако можемо препознати, објаснити и схватити потребу и жељу младих који гравитирају ка Нишу, Београду и иностранству у којима траже повољнију будућности.

Како би се горе поменути проблеми превазишли, потребно је генерално утицати на обликовање предузетничке културе, са циљем промовисања проактивног погледа на властиту будућности, са посебним акцентом на рурална подручја. Младе је неопходно адекватно информисати, а потом и едуковати о могућностима (само)запошљавања, а тиме и побољшања свог социјално-економског статуса. Међу препознатим проблемима је недовољан ниво едукације о предузетништву, као погледу на властиту радну каријеру, што је један од узрока неразвијеног предузетничког духа младих. Како недовољан ниво, тако ни недовољна информисаност младих о програмима за подстицање запошљавања, програма преквалификација и доквалификација и расписаним конкурсима узрокује значајну инертност. Такође, код младих није довољно препознат значај волонтирања и приправништва као шансе за стицање искуства и потенцијалног првог корака ка запошљавању.

6.2. Циљне групе и области активности

У току рада дефинисано је неколико циљних група :

1. Млади у формалном образовању – основне и средње школе, више школе
2. Незапослени млади
3. Млади који се опредељују на samozapoшљавања
4. Млади предузетници
5. Млади са пребивалиштем у руралним подручјима општине

Сагледавајући циљеве Акционог плана за омладинко предузетништво и дефинисане циљне групе одређене су следеће тачке потенцијалног побољшања односно циљеви у оквиру који су дефинисани појединачни пројекти и активности. Циљеви:

1. Промовисање предузетништва у млађој популацији –

Пројекти и активности из овог сегмента треба да утичу на промоције предузетничког духа у младој популацији. Ови пројекти су умерени пре свега на младе укључене у формално образовање. Циљ свих пројекта из овог сегмента је са послуже као почетни замајац промоције предузетништва у што млађим узрастима не би ли то имало ефекта дугорочно на младе генерације у Лесковцу.

2. Интегративно информисање младих -

Пројекти и активности у овом сегменту Акционог плана усмерен су на све циљне групе, циљ овог пројекта је организовање Инфо центра који ће бити основ информисања младих о свим могућностима запошљавања, samozapošljavanja и предузетничких активности. У следећој фази предвиђено је ширење мреже инфо клубова у руралним подручјима. У оквиру овог циља дефинисано је неколико пројеката везаних за канале информисања.

3. Подршка повећању запошљивости младих

Пројекти и активности усмерени пре свега на циљну групу незапослених младих. Свесни смо да сви пројекти и активности у овом сегменту су усмерени на аспект понуде радне снаге, те да без адекватне понуде или било какве понуде и нема могућности запошљавања младих. Пројекти и активности у овом сегменту треба да повећају вероватноћу запошљавања младих када се могућности на страни понуде радних места укажу.

4. Пружање подршке младим предузетницима

Пројекти и активности усмерени на циљну групу младих који се опредељују за samozapošljavanje, млади предузетници и млади ангажовани у породичном бизнису. Пројекти подстичу предузетништво код младих усмерених у том правцу, али пре свега подижу компетенције за бављење предузетничким послом, samozapošljavanje или у оквиру породичних предузећа и радњи.

5. Подршка запошљавању и samozapošljavanju младих у руралним подручјима

Пројекти и активности усмерени на циљну групу младих за пребивалиштем у руралном делу Лесковца. Сагледавајући их као значајну групу ови млади људи су укључени у све активности и пројекте наведене у Акционом плану. У оквиру циља 5. само су издвојене посебне активности који је циљ промоција могућности запошљавања и у руралном подручју и промена присутног тренда миграције из руралних подручја.

1. Циљ : промовисање предузетништва у млађој циљној групи

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Промовисање предузетничког духа у формалном средњем образовању	Организовање рада виртуелних предузећа	Правилно схватање предузетништва код ученика који похађају ваншколску активности. Промовисање идеје предузетништва у што млађем узрасту	Број деце укључен у пројекат виртуелних предузећа по програм у ЈА и ВІР	Стручне школе ЈА www.ja-serbia.org ВІР www.bips.no/balkans/serbia	Школска година 2011-2012 И даље	Буџет Града – за учешће у покретању предузећа – Остатак програми ВІР и ЈА
Промоција резултата омладинског предузетништва и ученичких компанија у локалној заједници	Организовање годишњих такмичења за школарце основне и средњошколце у Лесковцу	Афирмација активности промовисања предузетништва	Број екипа које суделују на годишњим такмичењима Број деце које учествују Заступљеност основних и средњих школа у Лесковац	Средње школе КЗМ	Школска година 2011-2012 И даље	Буџет Града Привредна друштва и удружења
Промовисање предузетничког духа у формалном високом образовању	Едукација и мотивација активиста студенских организација на тему предузетништва	Значајније присуство теме предузетништва у активностима студенски организација	Број организација Број активиста који су укључени	КЗМ Студентске организације Пословна удружења	Школска година 2011-2012 И даље	Текуће активности
	Организовање обука за студенте на теме из предузетништва	Правилно схватање предузетништва и повећање компетенција и специфичних знања на тему предузетништва	Број студената укључених у обуке	КЗМ Студентске организације	Школска година 2011-2012 И даље	Донатори

Промовисање пројектног модела рада младим кроз друштвено одговоран начин рада	Учешће младих у пројектима које реализују НВО	Практично упознавање са пројектним радом и методологијама кроз афирмацију друштвено одговорног понашања	Број пројеката који укључују младе Број младих укључених у различите пројекте и различите НВО	НВО КЗМ	2011 Континуирано	Донатори Текуће активности
Подстицање иновативности код младих на тему предузетништва	Организовање летњег кампа иновација	Промовисање иновативног приступа предузетништву у млађој доби Интерација између младих и привреде која дефинише радионице у кампу иновација	Број радионица Број младих укључених у камп	КЗМ Пословна удружења Привредна друштва	2012 2013	Донатори Буџет Града

2. Циљ интегрално информисање младих

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Отварање инфо пулта као тачке контакта младих Лесковца са КЗМ	Техничко опремање инфо пулта, локацијски дефинисати инфо центар (ван општинске управе) и успостављање динамике његовог рада	Осигуран минимум техничке опремљености Инфо пулт	Отворени инфо пулт Број младих волонтера укључених у рад инфо пулта	КЗМ Удружење предузетника	2011	Донатори Буџет Града

Ширење мреже инфо пултова – инфо клубова у руралним подручјима општине	Информисање локалне заједнице и промоција идеје покретања инфо центра	Промовисање идеје Инфо клуба у одабраној руралној средини	Број наступа у медијима	КЗМ	2011	Општина Донатори
	Окупљање групе младих људи заинтересованих за учешће у реализацији отварања и рада инфо клуба	Формирана група младих, инфо радника	Број младих који су укључени у рад Инфо центра	КЗМ	2011	Општина Донатори
	Реализација обуке групе младих људи који би били ангажовани на пројекту	Реализована обука на тему информисаности младих	Број реализованих обука на тему омладински информативни рад Број младих полазника обука	КЗМ	2011	Општина Донатори
	Техничко опремање инфо клуба и успостављање динамике његовог рада	Осигуран минимум техничке опремљености Инфо клуба	Осигурана адекватна локација Број и врста опреме у Инфо клубу Отворен инфо клуб у руралној средини	КЗМ	2011	Општина Донатори

Идентификовање и груписање младих за будући активнији рад на тему предузетништва (CRM)	Инсталирање и обука за CRM softwera	Техничка опремљености КЗМ за креирање базе	Број и техничке карактеристике опреме	КЗМ ИТ компанија	2011	Донатори
	Стварање електронске базе	Контакт листа и база младих у општини Лесковац	Број контаката у бази	КЗМ	2011	Донатори
Израда Веб сајта КЗМ	Техничка издвојеност сајта КЗМ од званичног сајта локалне самоуправе	Функционална Web презентација КЗМ Већи број посета и интерактивност сајта	Број посета на веб презентацији	КЗМ	2012	Донатори
	Информисање локалне заједнице и промоција идеје покретања новог сајта	Промовисање идеје интерактивног сајта за младе	Број наступа у медијима Број трибина и састанака у школама Број промотивног материјала на местима где се окупљају млади	КЗМ	2012	Донатори
	Окупљање групе младих људи заинтересованих за учешће у реализацији уређивања и администрирања сајта	Формирана група младих, волонтера	Број младих који су укључени	КЗМ	2012	Текуће активности
	Реализација обуке групе младих људи	Реализована стручна обука младих на тему новинарства,	Број реализованих обука Број младих полазника обука	КЗМ	2012	Донатори

	који би били ангажовани на пројекту	администрирања сајта, web дизајна				
Активирање алтернативних канала комуникације са младима	Организовано присуство КЗМ на догађањима различитих садржаја у руралним подручјима	Већи број младих информисан о активностима КЗМ Већи број младих из руралних средина укључен у активности КЗМ	Број догађаја на којима КЗМ присуствује	КЗМ	2011 Континуирано	Буџет Града
	Организовање предузетничке библиотеке	Већи степен информисаности младих о стручним аспектима предузетништва и пословања уопште Пренос савременог знања Већи број младих адекватно информисан о предузетништву	Број младих који су редовни посетиоци и корисници библиотеке Број стручних наслова у библиотеци	КЗМ Удружења предузетника	2012	Донатори

3. Циљ Помоћ повећању запошљивости младих

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Оспособљавање и усавршавање за самосталан рад	Пројекат „Како ово ради“ Студијска путовања	Повећана интеракција између младих и привреде. Упознавање начина функционисања различитих делатности	Број младих укључених у пројекат Број младих који се на основу пројекта укључио на праксу- волонтирање у прив. друштвима	Удружење предузетника КЗМ	2012	Спонзорство привредних друштава

	Пројекат „Social day“	Повећана интеракција између младих и привреде. Упознавање начина функционисања различитих делатности	Број младих укључених у пројекат Број привредних друштава и институција које су се укључиле у пројекат	Удружење предузетника КЗМ	2011	Спонзорство привредних друштава
	Промовисање пројекта „Прва шанса“ – како пројекта РС тако и пројекта стипендирања од стране Града међу привредницима. Помоћ у припреми и реализацији захтева	Реализован програм приправника „Прва шанса“	Број и структура лица укључен у програм приправника. Број и структура лица који је засновао радни однос на неодређено време након завршетка програма	НСЗ КЗМ	Два конкурса годишње	Буџет РС Буџет Града, у оквиру текућих активности
	Креирање базе волонтера и потребе за волонтерима	Креирана електронска база Развој стандарда за волонтирање	Број ученика стручних школа који учествују у учењу заснованом на раду (имају радну праксу) Број младих који су спремни за волонтерски рад	КЗМ АЈЕР	2013	Текуће активности
Подстицаји послодавцима за запошљавање младих	Промовисање могућности међу привредницима. Помоћ у припреми и реализацији захтева	Повећано запошљавање младих захваљујући подстицању послодаваца, првенствено субвенцијама за отварање нових радних места, као и субвенцијама доприноса за обавезно социјално	Број и структура младих запослених уз субвенцију послодавцу у односу на укупан број незапослених младих. Број послодаваца корисника субвенција доприноса за обавезно	АЈЕР КЗМ	Конкурси најмање два пута годишње	Буџет РС Пројекат МОР Шпански фонд за достизање миленијумских циљева Буџет општине-Града у оквиру

		осигурање.	социјално осигурање.			текућих активности
Повећани приступ незапослених привредним друштвима	Организација сајма запошљавања	Повећано запошљавање младих захваљујући груписању потребе послодаваца и адекватне припреме младих	Број послодаваца који су пријавили потребе Број младих који су дошли на сајам	НСЗ Општина КЗМ	2011 Континуирано	Буџет РС
	Учешће ученичких компанија на сајму запошљавања	Промоција предузетничких компаније младих Стварање реалне слике запошљавања код младих који су укључени у ученичке компаније	Број екипа – виртуелних предузећа које учествују на сајму запошљавања	КЗМ Средње школе	2012	Буџет Града Средства школа
Развијање пословне културе предузетништва младих	Обуке за младе потенцијалне предузетнике Бизнис планови, кредитирање..	Повећање стручних знања младих Повећање могућности запошљавања младих	Број младих укључених у обуке Број одржаних обука	КЗМ НВО	2011 Годишња активности	Донатори
	Студијска посета Успешним предузећима у Србији	Промовисање успешних модела рада и запошљавања Повећање стручних знања младих	Број компанија који су презентирани у току студијског путовања Број младих укључених у студијску посету	КЗМ НВО	2011 Годишња активности	Донатори

4. Циљ Пружање подршке младим предузетницима						
Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Идентификовање и груписање младих предузетника за будући активнији рад	Стварање електронске базе	Контакт листа и база власника МСП младих предузетника Организовани наступ младих предузетника	Број младих предузетника	АЛЕР КЗМ	2012	Буџет Града
Подршка развоју постојећи привредних друштава и радњи које воде млади предузетници	Континуиране обуке за младе предузетнике – финансије, производни процеси, маркетинг планирање, Електронско пословање, менторинг	Конкурентнија предузећа и радње који воде млади	Број и врста обука и консултација током године Укупан број полазника, И број обрађених тема	КЗМ Консултантска кућа по уговору	2012 2013	Донатори Буџет Града
Осигуравање правовременог информисања Младих предуз. О различитим програмима подршке који су	Организовање састанака и саветовање младих предузетника	Већи број млади предузетника који користе различите мере подршке	Број апликација и пријава за различите активне програме подршке Број састанака и промоција организација које дају подршку	АЛЕР КЗМ	У складу са отвореним могућностима	Буџет Града Текуће активности

на располагању (грантови, субвенције..)	Организовање конференције донатора	Већи број млади предузетника који користе различите мере подршке	Број конференција које су одржане Број донатора који учествује Број предузетника који су аплицирали за подршку			Спонзори
Подршка развоју постојећи привредних друштава и радњи – породични послови	Пројекат „Наследник“ Саветовање, обуке за младе који се укључују у породични бизнис	Подизање стручних знање младих у породичним компанијама, стварање пословних контаката ван оснивачевих, повећање менаџерских капацитета породичних компанија	Број младих „наследника“ укључених у пројекат	КЗМ Консултантска кућа по уговору	2012 2013	Донатори Буџет Града

5. Циљ Подршка запошљавању и самозапошљавању младих у руралном подручју

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Подршка развоју постојећи пољопривредних газдинстава које воде или су на њима ангажовани млади	Континуиране обуке за младе пољопривреднике – вођење финансија, савремени производни процеси у пољопривреди	Конкурентнија газдинства који воде млади	Број и врста обука и консултација током године Укупан број полазника, И број обрађених тема	АЛЕР – Сектор за пољопривреду и рурални развој КЗМ Консултантска кућа по уговору	2011 Континуирано	Донатори

Промовисање предузетничког духа у специфичној делатности пољопривреде	Организовање сесија промоције најбоље праксе младих укључених у пољопривреду	Размена искустава и промоција рад у пољопривреди	Број одржаних састанака на тему	КЗМ АЛЕР – Сектор за пољопривреду и рурални развој	2011 Континуирано	Текуће активности
---	--	--	---------------------------------	--	----------------------	-------------------

8. Праћење реализације Акционог плана за предузетништво младих

Остварљивост Акционог плана за омладинско предузетништво осигурана је тако што су се приликом развоја документа у обзир узете реалне могућности локалне самоуправе да у дефинисаном временском оквиру спроведе активности предвиђене планом, као и капацитети невладиних организација, институција и установа.

Ефикасно спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво са свим пратећим елементима тог процеса (осигурање средстава, праћење и процена) подразумева јасну поделу одговорности, добру координацију и сарадњу релевантних тела на општинском нивоу, те њихово повезивање са надлежним покрајинским и националним телима, невладиним организацијама и другим институцијама.

Предуслови за успешно спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво су:

- партиципативни приступ спровођењу (консултације, сарадња и учешће у одлучивању свих заинтересованих страна, а посебно младих),
- обезбеђивање средстава из различитих извора,
- повезивање са постојећим локалним и националним стратешким документима и процесима њиховог спровођења
- повезивање и сарадња са релевантним актерима омладинских политика на свим нивоима у земљи и региону

Планирање спровођења, праћење и извештавање

Спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво биће засновано на годишњим оперативним плановима. Ови планови развијаће се у периоду октобар-децембар текуће године за наредну годину. Планове дефинише Канцеларија за младе у сарадњи са органима локалне самоуправе у чијој је надлежности привреда те омладинска политика. Спровођењем кроз годишње планове осигураће се усклађеност планираних и спроведених активности са актуелним контекстом и потребама у сваком тренутку.

Оперативни планови садржаће детаљну разраду активности, финансијске елементе плана (потребан буџет) и индикаторе за праћење на основу којих ће се вршити процена успешности реализације плана. Праћење реализације за превасходни циљ има осигурање квалитета спровођења Акционог плана за предузетништво младих. Основ за праћење биће индикатори који су дефинисани у плану. Извештаје о реализацији чиниће преглед реализованих активности и остварених резултата предвиђених годишњим оперативним планом. Извештаји се сачињавају до краја марта текуће године за претходну годину. Извештаји о реализацији Акционог плана биће засновани на процени нивоа остварености очекиваних резултата на основу дефинисаних индикатора.

Сваки од засебно развијених програма или пројеката у оквиру процеса спровођења Плана има јасно дефинисане индикаторе и механизме за праћење и процену успешности. Ови механизми морају бити партиципативни, посебно осигуравајући активно учешће младих.

У спровођењу Акционог плана за омладинско предузетништво примарну улогу ће имати Канцеларија за младе Лесковца и Град Лесковац. У процесу ће такође значајну улогу имати школе, невладине организације, привредна друштва и њихова удружења као и саме младе особе.